

bruges for hyppig, at der tages Hensyn til, at det er en religiøs Handling under Paakaldelse af det højeste, som den troende kan paakalde. Naar man ser paa Sagen fra Retsplejens Standpunkt, er det imidlertid klart, at det er et Bipunkt, et accessorisk Punkt, hvorledes man ordner dette. Hvad for det første angaar Spørgsmaalet om, hvorvidt man bør lade Eden aflægge før eller efter Forklaringen, saa tror jeg, at Folketingets Forslag har ramt det rette ved at henlægge Edsaflæggelsen, til Forklaringen er afgiven, altsaa efter Forklaringen. Det er jo den nugældende Regel, og det er en Regel, som vistnok ikke i det praktiske Liv har voldt videre Ulejlighed eller Vanskeligheder. Tillige medfører Edens Aflæggelse efter Forklaringen den store Fordel, at man undgaar Aflæggelse af Ed i en Mængde Tilfælde, hvor den maaske alligevel viser sig at være unødvendig. Det viser sig maaske, at det paagældende Vidne ikke kan afgive nogen Forklaring, der er af Betydning for Sagen, eller Parterne bryde sig, efter at Forklaringen er afgiven, ikke om at faa den beediget, i den nugældende Proces er det jo et ganske almindeligt Tilfælde, at Edsaflæggelsen frafalder. Jeg tror derfor, at man, hvis man ønsker at bevare Edens Hellighed, skal henlægge Edens Aflæggelse til efter Forklaringens Afgivelse. Man vil undgaa mange overflødige Eder, og man vil derved bidrage til, at Eden faar det rette Præg af den Hellighed, den skal have. — Et andet Punkt er Spørgsmaalet om, hvorvidt Eden kan erstattes af en Erklæring afgiven paa Ære og Samvittighed. For mig stiller Sagen sig saaledes, at man, særlig naar vi gaa over til den ny Retspleje, bør forlange den højeste Garanti, som overhovedet kan gives, for, at en Vidneforklaring er rigtig. Man maa huske paa, at Vægten i den ny Retspleje kommer til at ligge paa noget andet end det, hvorpaa den har ligget i den gamle Retspleje. Kernen i den gamle Straffeproces er jo Tilstaaelsen, hvorimod vi i den ny Straffeproces kommer til at lægge Vægten paa andre Beviser, paa Vidneforklaringer, Indicier og meget andet. Netop fordi disse andre Beviser, de uden for den sigtede liggende Bevismidler, faa en saadan Betydning og Vægt, netop derfor tror jeg, at man skal nære stor Betænkelighed ved at svække de Garantier, som overhovedet kunne opnaas for Forklaringernes Rigtighed. Jeg maa dog tilføje, at der forekommer mig at være en betydelig Forskel mellem de forskellige Arter af Sager.

Jeg skal her nærmest holde mig til Straffesager, og der er der jo ganske sikkert en betydelig Forskel mellem f. Eks. en Bødesag og en Sag, hvor det gælder Liv og Velfærd. Det har sikkert paa mange, der have haft at gøre med disse Forhold, tit gjort et pinligt Indtryk at se Eden anvendt i Smaasager. For mig i hvert Fald er det pinligt, at Eden kan anvendes f. Eks. naar det drejer sig om en ringe Bøde. Men ganske anderledes stiller det sig i de store vigtige Sager. I disse Sager tror jeg, man skal være meget forsigtig med at opgive Garantierne for Forklaringernes Rigtighed. — Hvad der saaledes gælder Vidneeden, gælder til Dels ogsaa Partseden. Ganske vist bliver Forholdet med Hensyn til denne noget anderledes efter det ny Forslag, end det er efter den hidtil gældende Ret, idet Partseden for Fremtiden ikke aflægges saaledes som nu til Dels i visse lovbestemte Tilfælde, men at det beror paa Rettens Skøn, hvorvidt der skal aflægges Ed, og hvem den skal paalægges. For saa vidt er der ikke saa afgørende Betænkeligheder, som der vilde være under den nugældende Proces, men der bliver dog en Del Tilfælde tilbage, hvor Forholdet sikkert vil frembyde en hel Del Vanskeligheder. Jeg sigter navnlig til Alimentationssager, hvor jeg tror, at det vilde være betænkeligt at opgive Partseden, hvor Partsed overhovedet kan faas. Det stiller sig derfor for mig som meget tvivlsomt, om Folketinget paa dette Punkt har grebet ret ved at hjemle en Fritagelse for Edsaflæggelse blot ved en Anmeldelse. Det ærede 6te Medlem for 1ste Kreds (Oct. Hansen) henviste til forskellige vanskelige Tilfælde, der kunne indtræffe ved den Frist af to Aar, der er hjemlet, f. Eks. naar der er gaaet nogle faa Dage efter de to Aar o. s. v. Og i det hele taget vil det sikkert være meget vanskeligt at praktisere den Regel, som Folketinget har vedtaget. Men det er mit Haab, at man vil kunne naa til en virkelig betryggende Løsning af dette Spørgsmaal, saaledes at man hverken gaar den ene eller den anden for nær, hverken gaar Retsikkerheden eller Samvittighedsfriheden for nær.

Jeg skal endelig kortelig berøre et Punkt, som det ærede 1ste Medlem for 1ste Kreds (Nellemann) berørte i Gaar: Vidnepligtens Udstrækning. Paa dette Punkt har den ny Kommission foreslaaet en noget anden Bestemmelse end den ældre Kommission, idet Vidnepligten ud-